

Załącznik do Uchwały Nr XL II/ 260 /2023
Rady Gminy w Oksie
z dnia 30 stycznia 2023 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY OKSA
NA LATA 2023-2027

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE OKSA

3.1. ROZMIAR ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE OKSA

IV. CELE PROGRAMU

V. MONITOROWANIE PROGRAMU - SPODZIEWANE EFEKTY

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

I. WSTĘP

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2023-2027 w gminie Oksa jest realizacją art. 6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) zgodnie, z którym do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizowanie gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dążenie do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Oksa. Niniejszy program jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Oksa na lata 2019-2022.

Adresatami programu są:

- 1) Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy w rodzinie w gminie Oksa,
- 2) Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy w gminie Oksa,
- 3) Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą w rodzinie w gminie Oksa.

Realizatorami programu są podmioty działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Oksa

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie,
- 2) Posterunek Policji w Małogoszczu,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Oksie,
- 4) Placówki oświatowe z terenu gminy Oksa,
- 5) Służba Zdrowia z terenu gminy Oksa,

Przy wsparciu Prokuratury (kuratorów sądowych) oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023-2027 zgodny jest z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy na rok 2022, przyjętym Uchwałą Nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021r.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Oksa na lata 2023-2027 został opracowany i będzie realizowany w oparciu o n/w akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r., poz. 1249),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn.zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r., poz.1359),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022r., poz.1138),
- Gminne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy na rok 2021 przyjęty uchwałą nr. 16 Rady Ministrów z dnia 01 lutego 2021 r., poz. 235,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Świętokrzyskiego
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta” (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz.1245),

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE OKSA

3.1. ROZMIAR ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE OKSA

Gmina Oksa jest gminą typowo rolniczą, liczy 4530 mieszkańców. Spośród nich mężczyźni stanowią 2274 osoby, kobiety 2263 (dane na dzień 31 grudnia 2022r. pozyskane z UG-dział ewidencji meldunków).

W naszym środowisku widoczna jest problematyka przemocy oraz wzrost osób nadużywających alkoholu zarówno przez mężczyzn jak i coraz częściej przez kobiety. Trudności w utrzymaniu rodziny, problemy w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej coraz częściej przyczyniają się do rozpadu rodziny, popadania w nałogi, co prowadzi do narastającego problemu stosowania przemocy w rodzinach. W gminie Oksa funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar przemocy w Rodzinie. Zespół podejmuje skoordynowane działania przedstawicieli podmiotów i służb, które są kompetentne w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie Oksa. Przedstawiciele poszczególnych jednostek we własnym zakresie podejmują działania zmierzające do wzrostu umiejętności wychowawczych rodziców, edukację społeczną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania te są podejmowane w ramach wdrażania i realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.

Przemocą w rodzinie określane jest "każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody" [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi ona do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasał, 2005, s. 16-19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36-37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną, seksualną, po przemoc ekonomiczną oraz zaniedbanie. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami przemoc jest przestępstwem karanym z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444), które jest ścigane z urzędu.

Ponadto zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wszelkie interwencje w środowisku podejmowane wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o wdrażanie procedury "Niebieskie Karty". Procedurę "Niebieskie karty" oraz wzór formularza "Niebieska Karta" określone są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. (Dz. U. nr 2011, Nr 209 poz.1245).

Zgodnie z niniejszym rozporządzeniem procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje poprzez wypełnienie formularza "Niebieska Karta", w przypadku stwierdzenia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Nie zatrzymana przemoc w rodzinie może mieć tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Nie zatrzymana przemoc narasta.

Realizacja działań w procedurze „Niebieskiej karty” w latach 2019-2023 podejmowana była w ramach spotkań członków zespołu oraz grup roboczych. Do Z.I. należą przedstawiciele wszystkich jednostek oraz podmiotów z terenu gminy Oksa, które jednocześnie realizują założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W każdym roku spotkania członków Z.I. odbywały się raz na kwartał. Działania grup roboczych odbywały się zgodnie z harmonogramem.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 - 2027 będzie kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji

programu na lata 2019-2023. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Jednocześnie stwierdzić należy, iż interwencje domowe i wdrażanie w ich wyniku procedur "Niebieskiej Karty" utrzymują się na podobnym poziomie. Coraz więcej osób korzysta z konsultacji - pracy socjalnej, udzielanych przez pracowników GOPS w Oksie. Realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie obrazują poniższe dane:

Tabela nr. 1: Liczba posiedzeń członków Zespołu Interdyscyplinarnego (Z.I.) oraz grup roboczych (G.R.) w ramach działań podejmowanych w procedurze Niebieskiej Karty w latach 2019-2023:

Rok	2019	2020	2021	2022
Spotkania członków Z.I.	4	4	4	4
Liczba spotkań G.R.	20	21	24	14

Źródło: Opracowanie własne - dane ze sprawozdań Z.I, gromadzonych w GOPS w Oksie.

W Gminie Oksa problem przemocy na podstawie sporządzonych "Niebieskich Kart" przedstawia się następująco:

Tabela nr. 2: Ilość wszczętych procedur Niebieska Karta w latach 2019-2023 przez instytucje działające na terenie gminy Oksa:

Instytucja wszczynająca w rodzinie procedurę Niebieska Karta	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2019	2020	2021	2022
Razem	6	6	8	5
Policja	5	6	7	3
GOPS	1	0	1	2
Oświata	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0
G.K.P i R.P.A.	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne - dane ze sprawozdań Z.I, gromadzonych w GOPS w Oksie.

Na terenie Gminy Oksa przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach z uzależnieniami od alkoholu, małą świadomością społeczną, obserwuje się współzależność od przemocy, jak również „przyzwolenie” ofiary do stosowania przemocy. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, choć na uwagę zasługuje również przemoc w stosunku do osób niepełnosprawnych i starszych.

Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiary przemocy boją się a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić, zeznawać w sądzie, wolą cierpieć niż zgłaszać fakt przemocy. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie, poprzez poinformowanie odpowiednich organów. Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczanie wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy.

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny:

"Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dążenie do zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Oksa"

2. Cele szczegółowe programu

1. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
3. Podnoszenie kompetencji lokalnych służb działających w obszarze przemocy domowej
4. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Cel. 1. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupy Robocze zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podejmowanie działań w środowiskach uwikłanych w przemoc i nią zagrożonych mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, c) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, f) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z realizacją procedury "Niebieskiej Karty", g) zawiadamianie odpowiednich służb o podejrzeniu popełnienia czynów karalnych związanych z przemocą w rodzinie, h) promowanie działań edukacyjno-informacyjnych i) izolowanie sprawców stosowania przemocy w rodzinie	- GOPS w Oksie, - Zespół Interdyscyplinarny, - Posterunek Policji w Małogoszczu - GKRPAiPN w Oksie - placówki oświatowe z terenu gminy Oksa - placówka służby zdrowia z terenu gminy Oksa - Sąd - kuratorzy sądowi - Prokuratura	Działania stałe 2023 - 2027

Cel 2. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	a) nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu powiatu jędrzejowskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy b) udzielanie świadczeń pieniężnych	<ul style="list-style-type: none">• PCPR w Jędrzejowie• GOPS w Oksie	2023 - 2027
2.	Zapewnienie wsparcia przez instytucje osobom doznającym przemocy w rodzinie	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) edukowanie osób doznających przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw c) organizowanie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą	<ul style="list-style-type: none">• GOPS w Oksie• Placówki oświatowe z terenu gminy Oksa• Zespół Interdyscyplinarny,• Posterunek Policji w Małogoszczu• PCPR w Jędrzejowie• kuratorzy sądowi	
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) argumentowanie i uświadamianie sprawców przemocy w rodzinie o konsekwencjach ich postępowania b) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie• Zespół Interdyscyplinarny,• Posterunek Policji w Małogoszczu	

Cel 3. Podnoszenie kompetencji lokalnych służb działających w obszarze przemocy domowej

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie wiedzy i kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Oksa	a) uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty (szkolenia wspólne i resortowe), b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oksie• Zespół Interdyscyplinarny,• Posterunek Policji w Małogoszczu• GKRPAi PN w Oksie,• placówki oświatowe z terenu gminy Oksa• placówka służby zdrowia z terenu gminy Oksa• kuratorzy sądowi	2023 - 2027

Cel 4. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej z zakresu problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej UG b) rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym informacje o instytucjach udzielających pomocy, c) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży zajęć profilaktycznych w zakresie agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none">• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Oksie• Posterunek Policji w Małogoszczu,• placówki oświatowe z terenu gminy Oksa• Zespół Interdyscyplinarny• GKPRaiPN w Oksie	2023 - 2027

		<p>d) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży</p> <p>e) spektakle profilaktyczne</p> <p>f) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>g) międzyszkolne konkursy plastyczno-literackie nawiązujące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>h) kampanie społeczne realizowane na terenie gminy Oksa</p>	<ul style="list-style-type: none">• placówka służby zdrowia z terenu gminy Oksa• kuratorzy sądowi	
--	--	--	--	--

V. MONITOROWANIE PROGRAMU - SPODZIEWANE EFEKTY

Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2023-2027 będzie systematycznie monitorowana, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje oraz efektywność podejmowanych działań pozwolą na wdrażanie i rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny w Oksie przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Oksie na podstawie informacji pozyskiwanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja programu będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Oksa dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w ramach działań każdego z podmiotów realizujących program.

